

Aswoensdag 26 februari 2020

Inleiding

Kunnen wij Gods plaats innemen en met Gods ogen naar de wereld kijken en naar onszelf? Dat mensen denken Gods plaats in te kunnen nemen, daar hebben we slechte ervaringen mee opgedaan in de geschiedenis. Het heeft al gauw de schijn van hoogmoed, alsof we denken dat we God zijn.

Toch moeten we het soms doen. De openbaring in de Schrift is ons aangereikt om met Gods ogen te kijken naar wat wij doen. In de Schrift zegt God ons wat Hij er van vindt.

Juist op een dag als vandaag, als we worden opgeroepen om ons te bezinnen op de weg die we gaan, moeten we met Gods ogen kijken. Wat denkt en voelt God als Hij ons hier op aarde zo bezig ziet?

Zo kwam de voorbereidingsgroep voor de viering van vandaag op het thema: God had spijt dat hij de mens geschapen had.

Ik wens ons allen een goed begin van de veertigdagentijd, een tijd van vasten, van soberheid, een tijd van boete, een tijd van inkeer, van omkeer.

Lied: Een mens te zijn op aarde

Overweging 1

Een mens te zijn op aarde, in deze wereldtijd.

Een mens te zijn op aarde, dat is: leven van genade, leven van woorden die opgeschreven staan, net als Jezus worden die 't ons heeft voorgedaan. Zo zongen wij het.

Maar leven wij, in deze wereldtijd, van Gods genade? Heeft dat woord voor ons nog betekenis?

Kunnen wij elkaar recht in de ogen kijken en zeggen: ja, ik leef van de genade?

God zag dat alle mensen slecht waren, op Noach na, en alleen maar slechte dingen deden. Zij roeiden alles uit wat hen in de weg stond. En Hij kreeg spijt dat Hij de mens gemaakt had. En vaagde de mens van de aardbodem, met alles waarvan hij misbruik had gemaakt, alle dieren en vogels en planten en bomen. Want ook zij waren onherstelbaar verdorven door toedoen van de mensen.

Zeeën, met de mooiste vissen, wonderlijke kreeften en krabben, koralen die in hun schoonheid dienen tot voedsel voor wat er leeft in de zee, verblindend witte ijsbergen die schitteren in de zon. Ze zijn er niet meer. In de plaats daarvan een zee van plasticdeeltjes die zo klein zijn dat ze intussen in de hersenen van kleuters worden gevonden, olieplassen waar alles wat op het water zwemt, in vastplakt en een ellendige dood sterft.

De Amazone wordt gekapt om plaats te maken voor duizenden kilometers soja en graan. Geen insect te bekennen wijd en zijd, het gezoem van een bij, een krabbelend kevertje. Geen vogeltje dat meer zingt en een nest bouwt. Maar wat praat ik over de Amazone? In Nederland gaan we onverstoort door met vruchtbare aarde op te offeren aan kantoren, fabriekshallen en loodsen die in de volgende crisis die er aan komt, weer zullen leegstaan en worden afgebroken. Maar de vruchtbare aarde komt er nooit meer voor terug. In Limburg persen we de laatste asperge uit de grond die dan zo uitgeput en leeggezogen is dat er zelfs geen onkruid meer op groeit.

Ondertussen is er in Europa een vreemde stilte neergedaald, als fijn spinnenrag, als het om vluchtelingen gaat. We denken er liever niet meer aan en kijken weg. Wat er op Lesbos aan de hand is, de toestand bij Calais, het is afschuwelijk dat dat in Europa kan. Ja, er is angst bij mensen en verwarring en radeloosheid: is het probleem nog wel oplosbaar? Maar als wij humaan of christelijk willen zijn, wanneer dan als niet nu, als mensen in zulke nood bij ons aankloppen om hulp. Wanneer, als niet nu? Maar Europa geeft niet thuis, we laten mensen verdrinken in de zee en het komt zelfs niet meer in de krant.

Dat is: een mens te zijn op aarde, in deze wereldtijd. God zag dat de mensen slecht waren en Hij kreeg spijt dat hij de mens gemaakt had.

Lied: De laatste zeven dagen

Overweging slot

God zag zijn werk en huilde.

Heeft Hij dan niet een altijddurend verbond gesloten met al wat leeft op aarde en belooft dat Hij het nooit meer zal vernietigen? Is onze God dan geen trouwe God die doet wat Hij zegt?

Ja, God houdt zich aan zijn woord. Hij doet wat Hij zegt. Hij grijpt niet in, maar trekt zijn handen van ons af. Hij laat ons onze gang gaan en laat het aan ons over het oordeel te voltrekken. Wij zeggen graag dat God niets kan zonder mensen en wij zijn handen en voeten zijn en alleen door ons een wereld kan worden opgebouwd zoals God die heeft bedoeld. Maar zo kan de wereld ook door onze handen en voeten worden afgebroken en verwoest. Daar hoeft God niets voor te doen.

God zag zijn werk en huilde. Niet Hij heeft het gedaan. Maar wij zijn het aan het doen.

Dat we het gaan horen en het eindelijk tot ons door mag dringen dat God huilt. Wij zijn nog niet zo ver afgezaakt dat we niet tot bezinning kunnen komen als we iemand horen huilen. Soms, als een mens gaat huilen – misschien herkent u dat –, dan is het alsof de tijd bevroest, alsof alles stil staat. En het wordt ook stil in ons, woordeloos. Dat is het ogenblik waarop spijt in ons hart geboren wordt, de bereidheid om het anders te gaan doen, het inzicht van hoe verkeerd de weg is waarop we gaan. Dan wordt Gods spijt onze spijt, Gods verdriet ons verdriet, Gods woede onze woede en Gods liefde onze liefde. Wij huilen mee met God.

Treuren om de wereld die verloren is, zonder dat het ons verandert, zonder dat we ervan leren, zonder dat het ons bevrijdt, dat is zelf verloren en hopeloos. In ons moet de spijt geboren worden en het berouw, berouw over wat we de wereld aandoen en de mensen en onszelf. Zoals Paulus het zegt in de tweede brief aan de Korinthiërs: er is spijt en spijt, verdriet en verdriet. 'De droefheid van de wereld brengt de dood. Maar ons verdriet is God welgevallig, want het leidt tot heilzaam berouw dat men nooit berouwt'. De wereld kreunt en steunt onder alomtegenwoordig leed, en het verdriet daarover is zelf een onvruchtbaar lijden. Totdat het ons verandert en tot nieuwe mensen maakt. Het is zoals Eline het een keer hier zei: 'Voor wie gelooft, is het nooit te laat'.

Amen.